

Teoretične osnove izobraževanja

Odnosi med temeljnimi dejavniki izobraževalnega procesa

Učna načela

Učne oblike in metode

Učna sredstva in pripomočki

doc.dr.Eva Jereb

eva.jereb@fov.uni-mb.si

Odnosi med temeljnimi dejavniki izobraževalnega procesa

Preučujemo:

1. glede na shemo prenosa informacij in povratnih zvez
2. glede na način poročanja informacij
3. glede na komuniciranje med oddajnikom informacij in tistim, ki se uči

Vloga učitelja in izobraževanca v prenosu informacij

UČITELJ

poudarek: na oddajanju
informacij

funkcija: oddajnik

IZOBRAŽEVANEC

poudarek: na sprejemanju
informacij

funkcija: sprejemnik

Sistem prenosa informacij vključuje:

→ izvor in cilji informacije

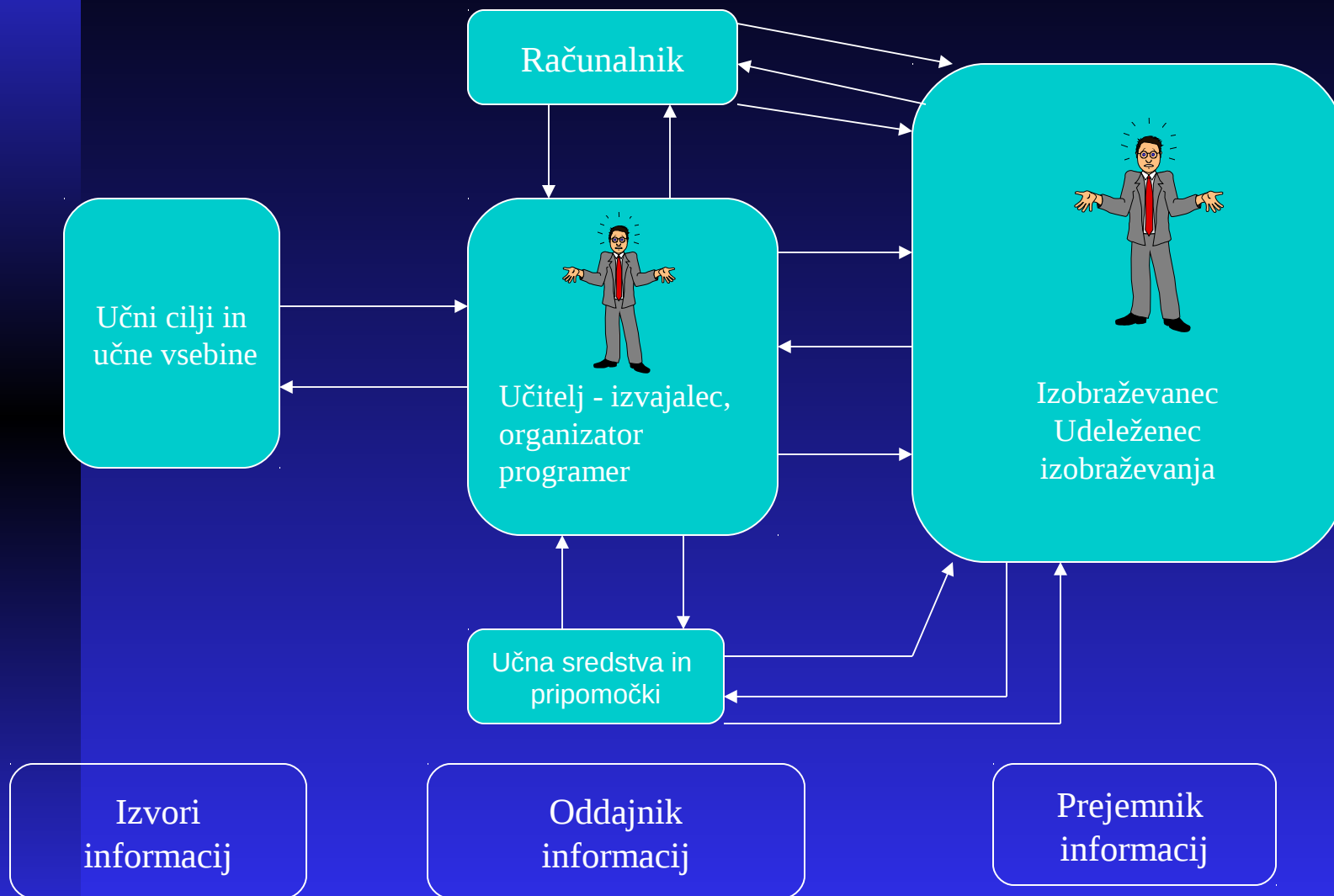
→ oddajnik in sprejemnik informacije

→ informacijski kanal

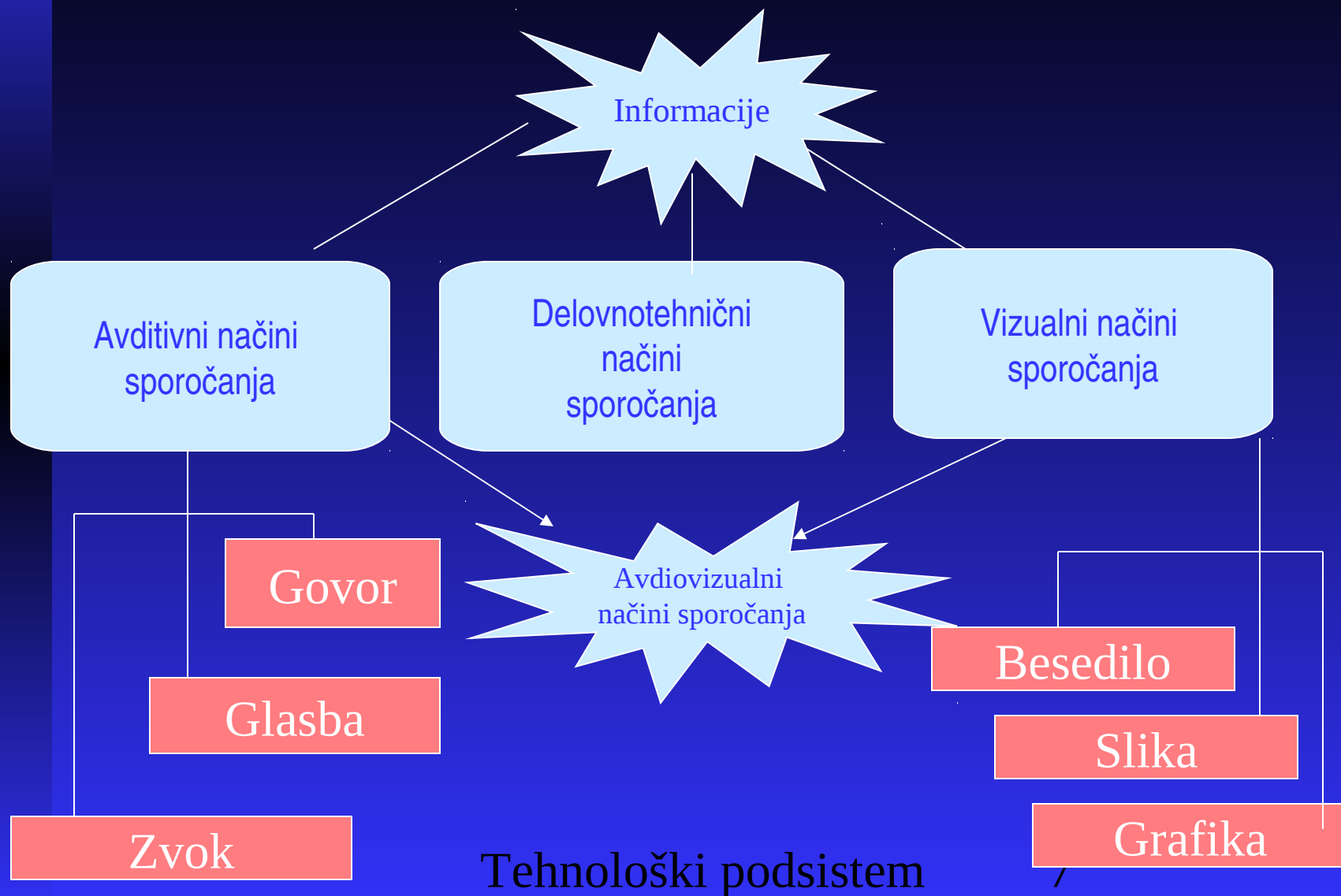
Shema prenosa informacij in povratnih zvez v izobraževalnem procesu, ki ga opravlja učitelj

Shema multimedijskega prenosa informacij in povratnih zvez

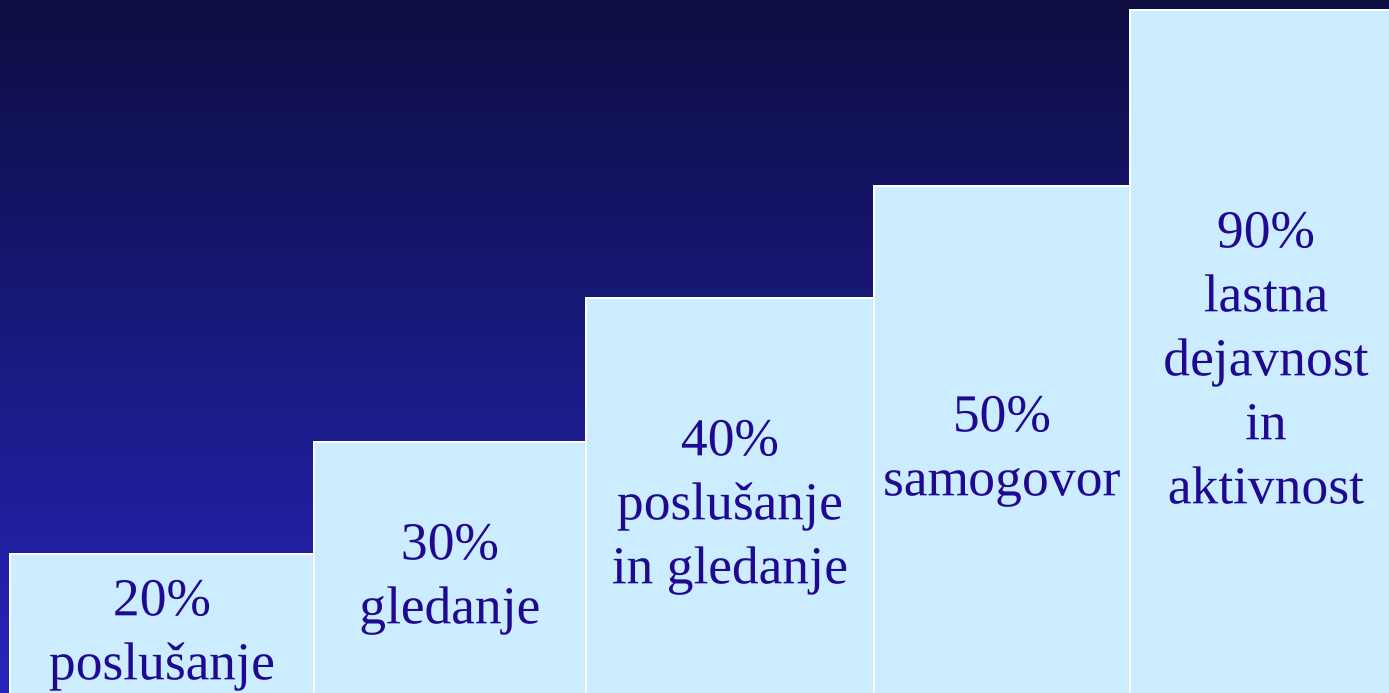
Načini sporočanja informacij v izobraževalnem procesu

Učne metode

- **verbalno-tekstualne** (so avditivni načini sporočanja)
- **ilustrativno-demonstrativne** (so vizualni načini sporočanja)
- **laboratorijsko-eksperimentalne** (so delovno-tehnični načini sporočanja)

Načini sprejemanja informacij in pomnenje

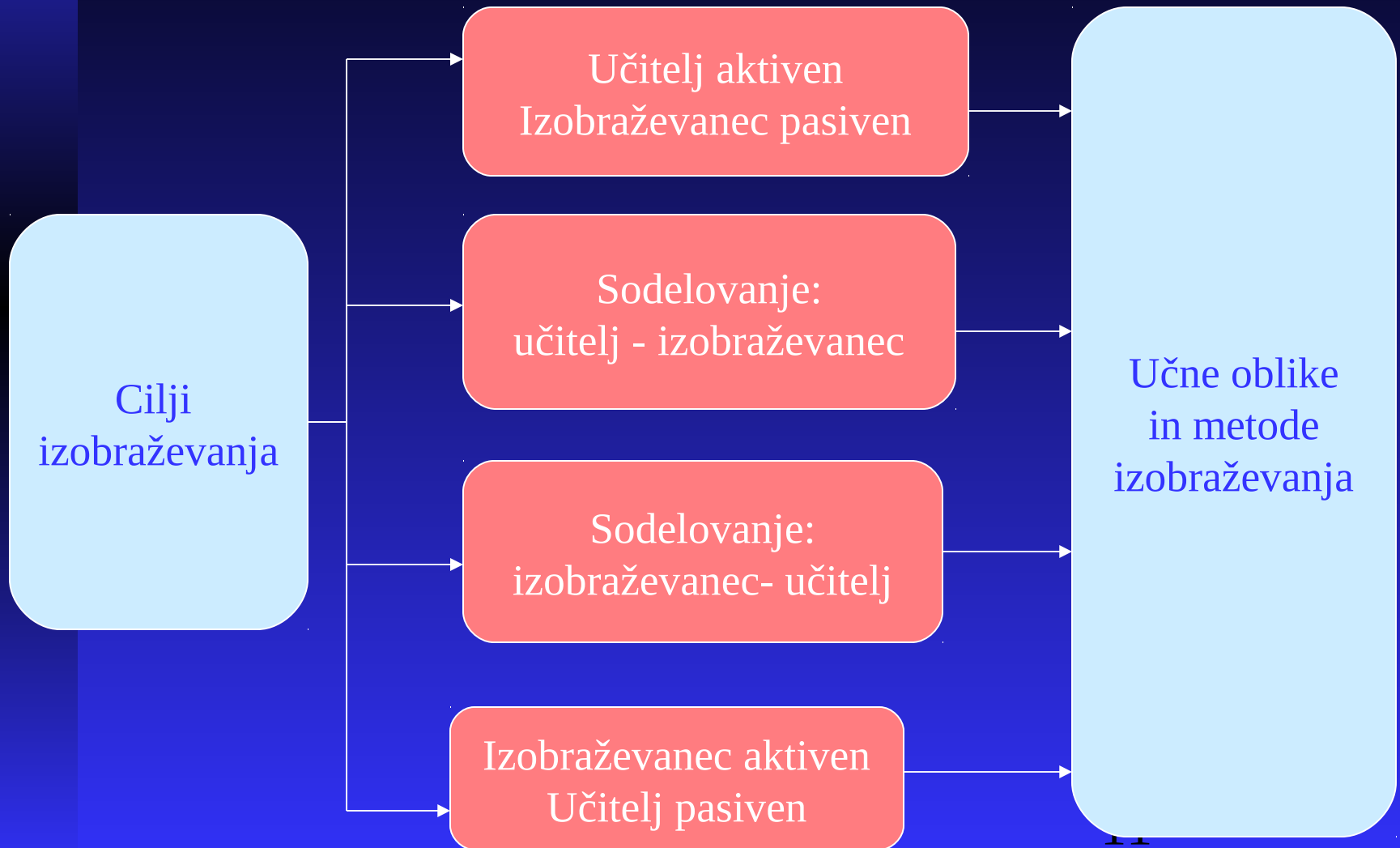

Odstotek pomnenja informacij
glede na način sprejemanja

Situacije v izobraževalnem procesu

1. izobraževanec sprejema informacije od učitelja pasivno
2. učitelj sporoča informacije, vendar mora izobraževanec priti tudi sam do določenih informacij z lastno aktivnostjo
3. izobraževanec samostojno pridobiva informacije ob delni pomoči učitelja
4. večino informacij izobraževanec pridobi samostojno ob minimalni pomoči učitelja ali mentorja

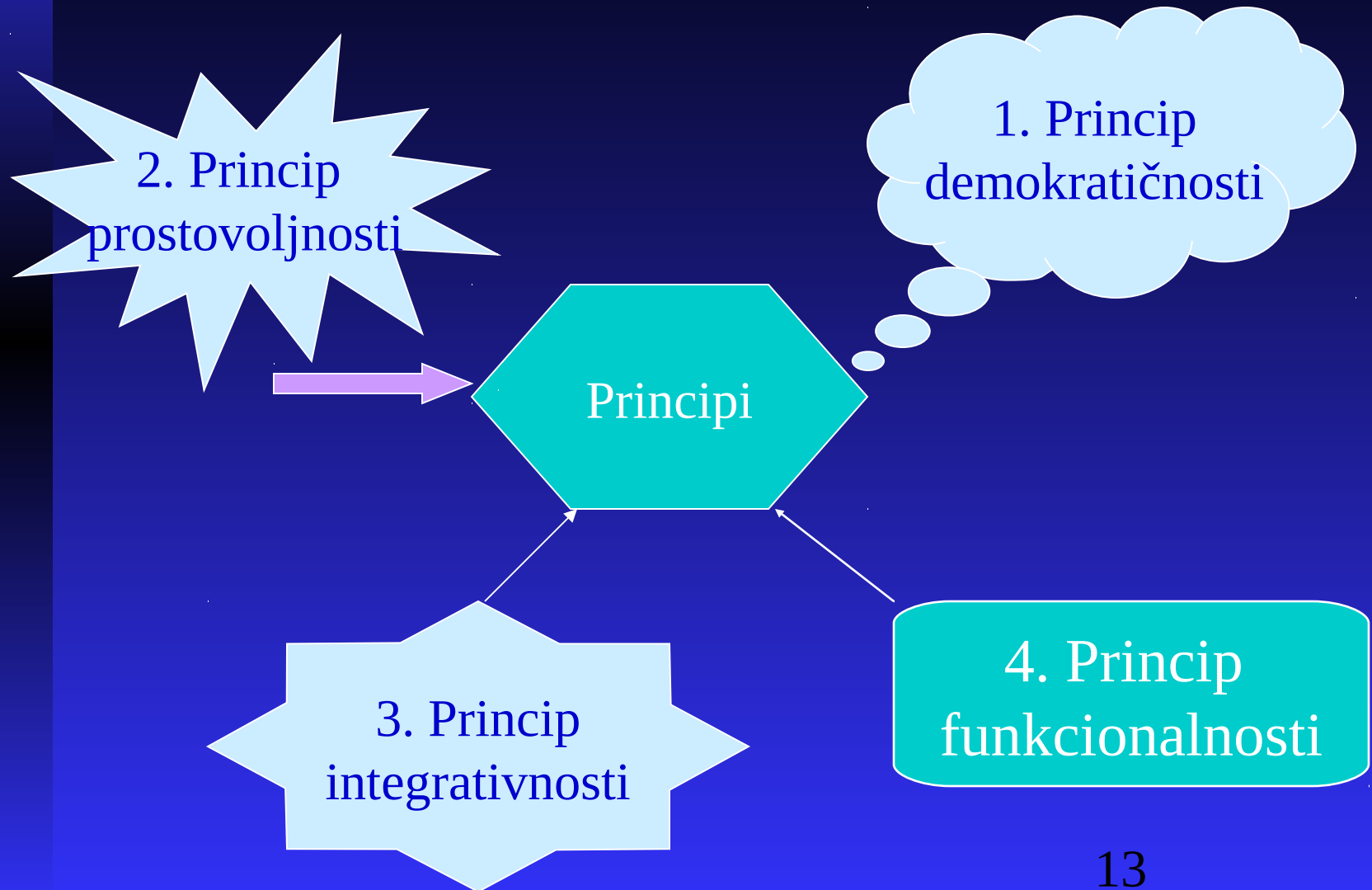
Načini komuniciranja med učiteljem in izobraževancem

Splošna učna načela

Načela pri izobraževanju odraslih

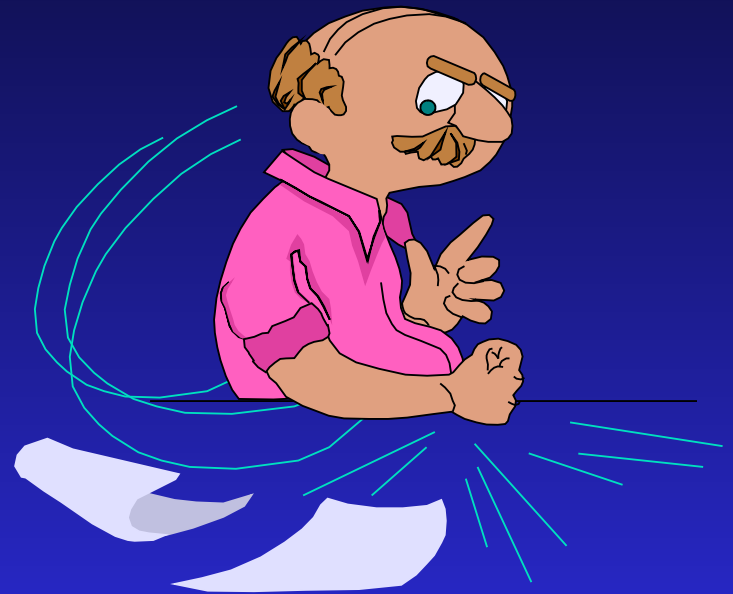
Učne oblike in metode

Temeljna oblika izobraževalnega dela

je opredeljena z razmerjem med dejavniki pouka in številom izobraževancev

(množične, skupinske, individualne oblike izobraževanja)

Izobraževalna metoda je del izobraževalnega procesa, ki se kaže v ravnanju učitelja in/ali izobraževancev v tem procesu.

Učne oblike

VPLIVI IZOBRAŽEVALNIH METOD

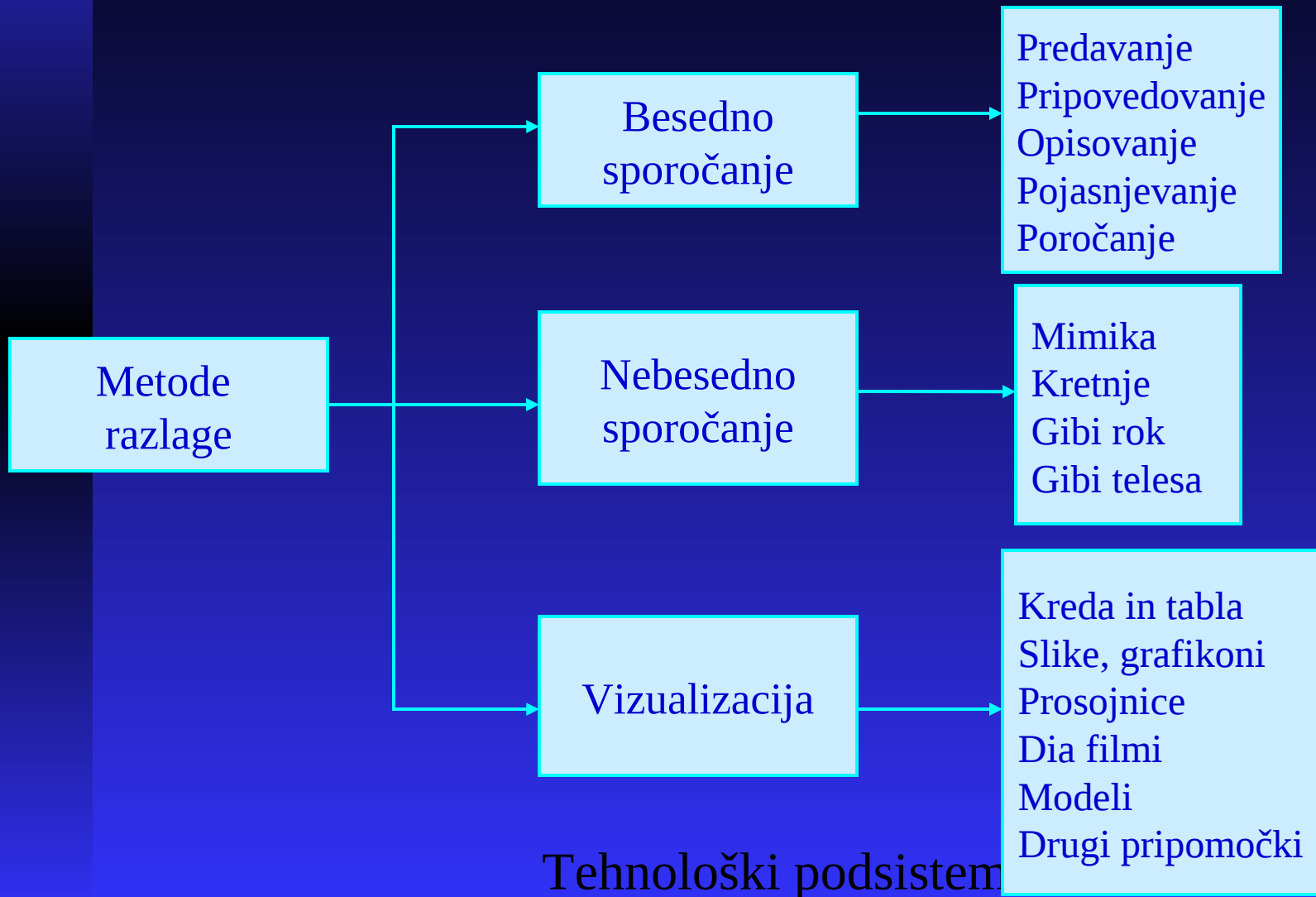

UČNE METODE:

1. PRETEŽNO PASIVNE IZOBRAŽEVALNE METODE

- metoda predavanja
- metoda pripovedovanja
- metoda opisovanja
- metoda pojasnjevanja
- metoda poročanja
- metoda kazanja
- metoda razlage

NAČINI PRENOSA INFORMACIJ PRI METODAH RAZLAGE

2. PASIVNO-AKTIVNE IZOBRAŽEVALNE METODE

- metodo pogovora
- metodo diskusije
- metodo različnih vaj
- metodo preučevanja primerov
- metodo igranja vlog
- metodo urjenja

DISKUSIJSKA METODA

- aktivira izobraževance, da osvojijo novo znanje
- potrebna je predpriprava, ki jasno predstavi problem
- na osnovi priprave učitelj organizira diskusijo
- priprava zaključka
- diskusija je časovno omejena

STOPNJE DELA PRI METODI VAJ

STOPNJE DELA PRI METODI PREUČEVANJA PRIMEROV

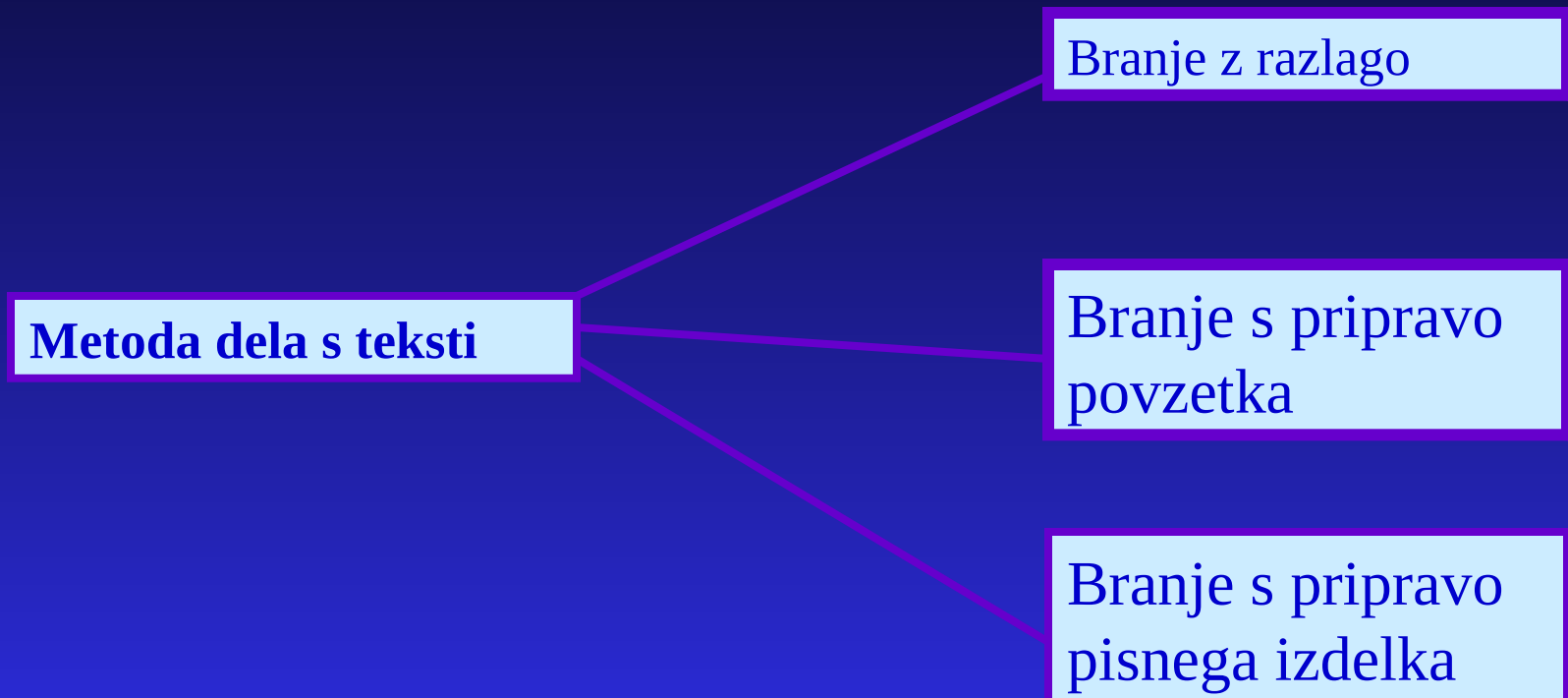
*STOPNJE DELA PRI METODI URJENJA IN AKTIVNOSTI UČITELJA TER
IZOBRAŽEVANCEV V POSAMEZNIH STOPNJAH*

3. PRETEŽNO AKTIVNE IZOBRAŽEVALNE METODE

- metoda dela s teksti
- metoda prigodka
- metoda programiranega izobraževanja
- metode izobraževanja z računalnikom

Metoda dela s teksti

Metoda prigodka

STOPNJE DELA PRI METODI PRIGODKA

Projektna metoda

POTEK DELA PRI PROJEKTNI METODI

Metoda programiranega učenja

Glede na obliko programov ločimo:

- ◆ linearne programe (členi so razvrščeni v linearnem zaporedju)
- ◆ razvejane programe (upoštevajo individualne razlike med izobraževanci)

Programirano izobraževanje

PREDNOSTI (za izobraževance):

*izbira lasten tempo učenja
naloge, zastavljene v programu, izobraževance
takoj po posredovanju aktivirajo in motivirajo
seznanjen je s takojšnjimi povratnimi
informacijami,*

PROGRAMIRANO GRADIVO:

*je sistematično in logično strukturirano, kar je pri
drugih učnih metodah pogosto preveč odvisno od
kvalitete posameznega učitelja
ima običajno izkustveno preverjeno učinkovitost*

SLABOSTI:

*izdelava dobrega programa je izredno
zahtevna naloga, zato so programi dragi
gotovi programi so na tržišču razmeroma
redki
in za določene specifične učne vsebine
strokovnega izobraževanja velikokrat
tudi neustrezni*

Metode izobraževanja z računalnikom

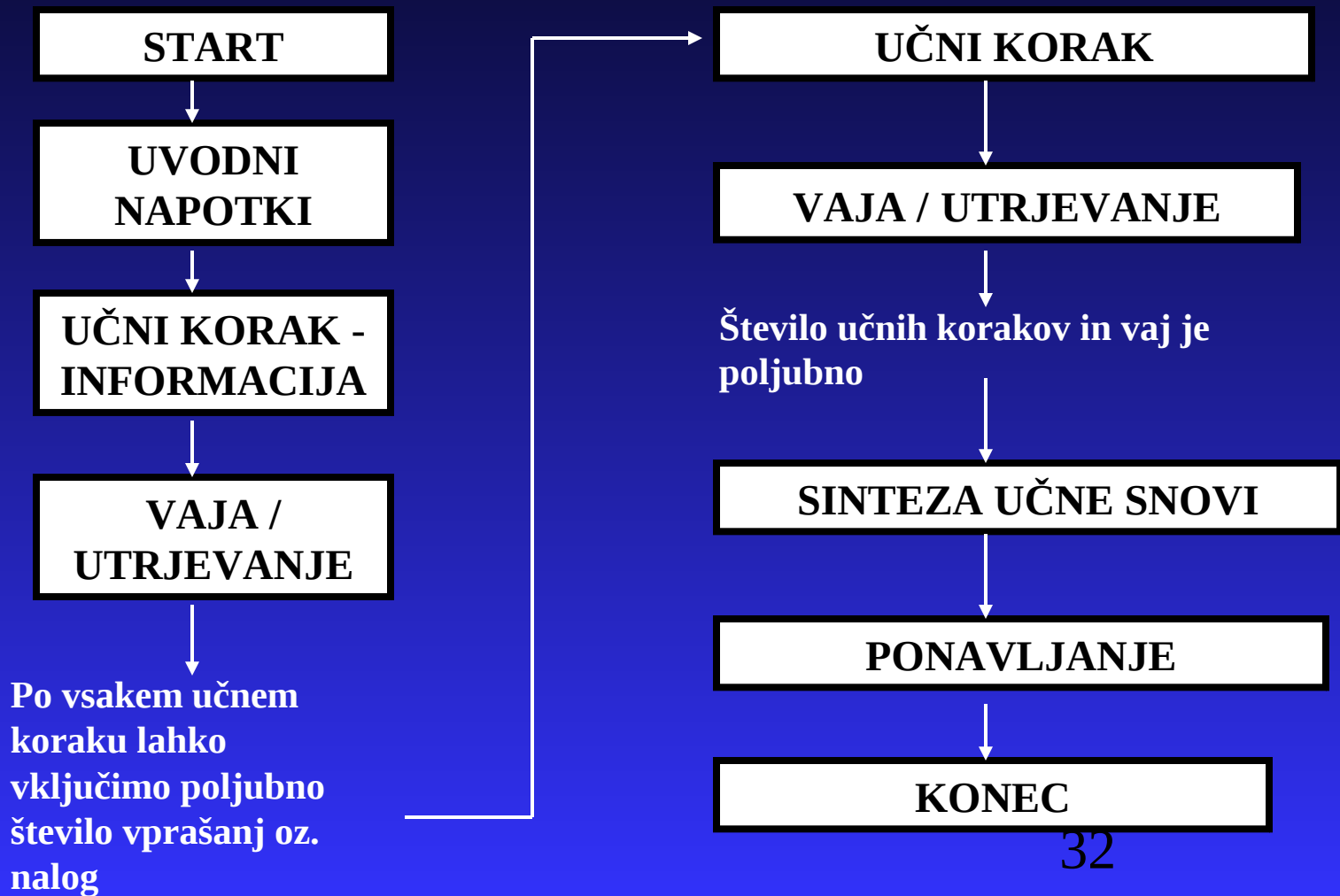
Temeljiijo na različnih strategijah:

vaje in utrjevanje

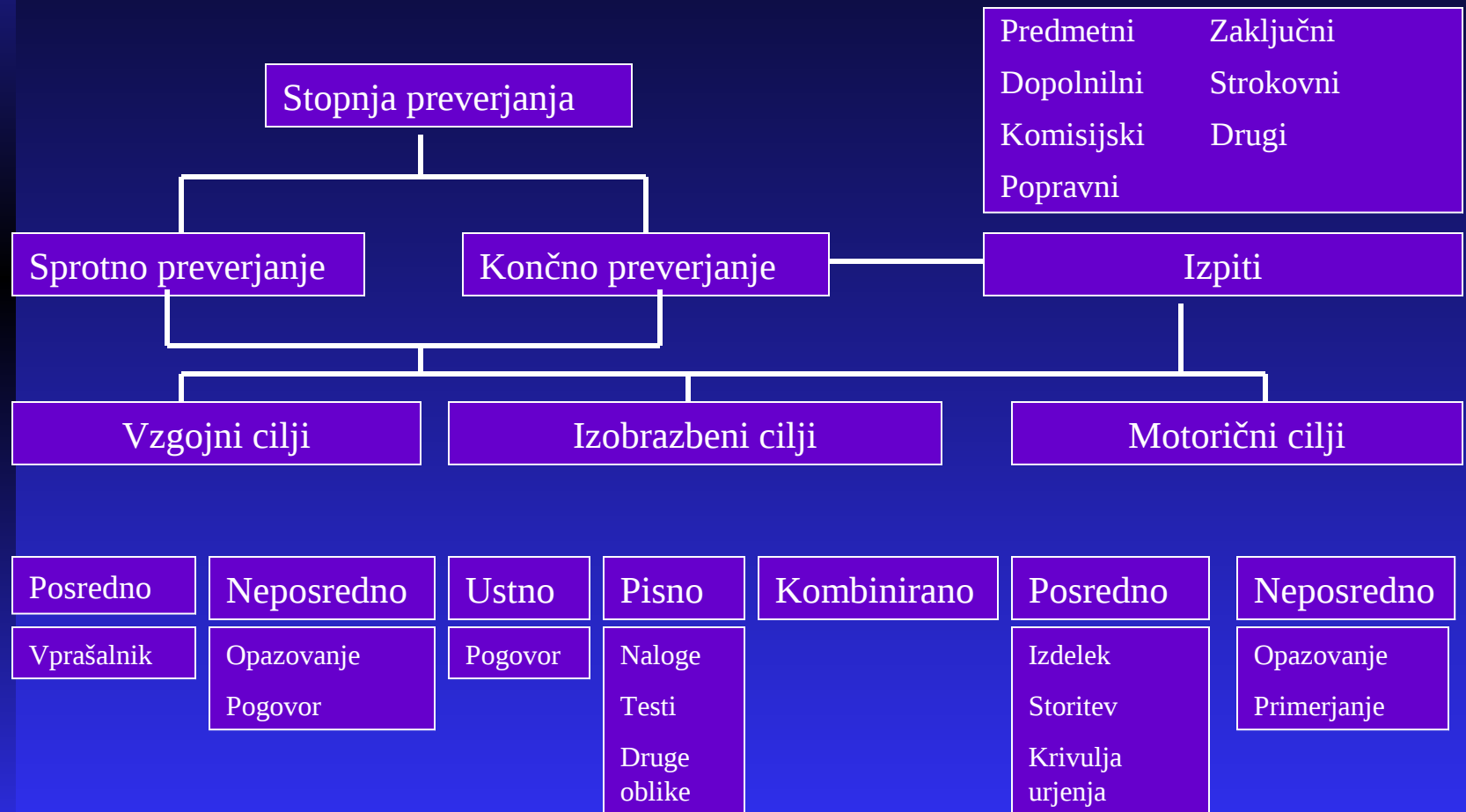
poučevanje

eksperimentiranje

STRUKTURA PROGRAMOV ZA POUČEVANJE

Metode preverjanja in ocenjevanja

UČNA SREDSTVA IN PRIPOMOČKI

- Temeljni in najstarejši učni pripomočki
(učbeniki, testi znanja, priročniki, leksikoni, slovarji,...)
- Klasični učni pripomočki
(tabla, kreda, slike, diagrami, grafikoni, tabele, diapozitivi,...)
- Prosojnice: - klasične
- elektronske

UČNA SREDSTVA IN PRIPOMOČKI

Zvočni pripomočki: magnetofonski posnetki, gramofonske plošče in radijske oddaje (poudarjena zvočna komponenta)

Audiovizualni pripomočki (ozvočeni diafilmi, zvočni filmi, video posnetki)

Interna TV (za zapletene demonstracije)

Računalnik -ustrezna izobraževalna programska oprema
- povezava v internet omrežje

Model oziroma simulator (na njem predhodno usposabljammo in urimo izobraževance)

ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA

Osnovni pogoji za uspešno učenje:

- motiviranost za učenje
- poznavanje ciljev učenja in načinov, s katerimi jih dosežemo oz. razumevanje tistega, česar se učimo
- poznavanje rezultatov učenja (povratna informacija)
- ponavljanje oz. obnavljanje aktivnosti, ki se jih učimo.

IZOBRAŽEVALNI PROCES delimo na več stopenj:

1. Priprava na učno delo

Priprava učitelja:

Vsebinska

Metodična

Organizacijska in materialno-tehnična

Psihološka

Učitelj izobraževancem da osnovne informacije o tem, kaj bodo delali, česa se bodo učili, s katerimi vsebinami se bodo spoznali ter kakšne izobraževalne cilje naj bi dosegli. Mora jih uvesti v učno delo in motivirati za učno delo.

2. Obdelovanje novih učnih vsebin

Za učinkovito dosego zastavljenih izobraževalnih ciljev, mora učitelj zagotoviti različne notranje in zunanje pogoje.

3. Vaja

Etape vaj:

- uvodno vadenje
- temeljno vadenje
- zaključno vadenje
- korektivno vadenje (če je to potrebno)

Namen vaj je razvijanje različnih sposobnosti.

4. Ponavljanje

- reproduktivno ponavljanje
- produktivno ponavljanje

Namen ponavljanja je preprečevanje procesa pozabljanja.

5. Preverjanje

Ugotavljamo, kako smo uresničili naloge in cilje pouka.